

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Oznámenie o lepšej informovanosti o stave prostredníctvom lepšej spolupráce medzi orgánmi námorného dozoru: ďalšie opatrenia v rámci spoločného prostredia na výmenu informácií pre námornú oblasť EÚ“

[COM(2014) 451 final]

(2015/C 230/16)

Spravodajca: Christos POLYZOGOPOULOS

Európska komisia sa 20. novembra 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Lepšia informovanosť o stave prostredníctvom lepšej spolupráce medzi orgánmi námorného dozoru: ďalšie opatrenia v rámci spoločného prostredia na výmenu informácií pre námornú oblasť EÚ“

COM(2014) 451 final.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 11. novembra 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 503. plenárnom zasadnutí 10. a 11. decembra 2014 (schôdza z 10. decembra 2014) prijal jednomyselne nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1. EHSV pozitívne hodnotí uvedené oznámenie, pretože logicky nadväzuje na už vyvinuté úsilie zamerané na zavedenie účinného a z finančného hľadiska rentabilnejšieho námorného dozoru, ktorý je jedným zo strategických cieľov integrovanej námornej politiky. Poznamenáva, že zlepšenie výmeny informácií medzi orgánmi námorného dozoru je faktor, ktorý zásadným spôsobom súvisí s ochranou EÚ, jej bezpečnosťou, hospodárstvom a budúcnosťou jej životného prostredia.

EHSV oceňuje pokrok, ktorý sa dosiahol na európskej a národnej úrovni od vypracovania plánu z roku 2010⁽¹⁾, avšak domnieva sa, že by bolo užitočnejšie presnejšie vyhodnotiť tento pokrok z hľadiska cieľov a šiestich etáp spomínaného plánu a oznámenia z 15. októbra 2009⁽²⁾.

1.2. EHSV nedávno poukázal na to⁽³⁾, že geopolitické, strategické a environmentálne výzvy v oblasti námornej bezpečnosti sa zintenzívnili, a preto vyzýva Komisiu, aby bezodkladne presnejšie definovala a urýchlila „postup preskúmania s cieľom posúdiť vykonávanie spoločného priestoru na výmenu informácií pre námornú oblasť a potrebu ďalších opatrení⁽⁴⁾“, ktorý sa má začať do roku 2018.

1.3. EHSV odporúča, aby sa pri ďalšom rozvoji CISE (spoločné prostredie na výmenu informácií pre námornú oblasť) využil širší rámec pôsobnosti a možnosti, ktoré ponúka nedávne oznámenie o európskej stratégii námornej bezpečnosti⁽⁵⁾ s cieľom rozvíjať aktualizovaný, jednotný a komplexný prístup v oblasti námornej bezpečnosti.

1.4. EHSV žiada Komisiu, aby objasnila, akým spôsobom je možné „nabádať členské štáty, aby [...] pokračovali v modernizácii svojich IT zariadení v oblasti námorného dozoru“, keď na tento účel disponujú iba dodatočnými finančnými prostriedkami na uskutočňovanie „malých zlepšení“⁽⁶⁾, a odporúča smerovať alebo preinvestovať časť ušetrených finančných prostriedkov na odstránenie nedostatkov CISE a na jeho celkové zlepšenie.

⁽¹⁾ Plán na „vytvorenie spoločného prostredia na výmenu informácií pre dohľad nad námornou oblasťou EÚ“, COM(2010) 584 final.

⁽²⁾ „Smerom k integrácii námorného dozoru: Spoločné prostredie na zdieľanie informácií pre námornú oblasť EÚ“, COM(2009) 538 final.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV na tému „Stratégia EÚ v oblasti námornej bezpečnosti (Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2014, s. 61).

⁽⁴⁾ COM(2014) 451 final, s. 9.

⁽⁵⁾ „Za otvorené a bezpečné svetové oceány: prvky stratégie námornej bezpečnosti Európskej únie“ (JOIN(2014) 9 final).

⁽⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 8.

1.5. Vzhľadom na dobrovoľný charakter tohto projektu a dôležitosť politickej vôle a kultúrnych prekážok v tejto oblasti vyplývajúcej okrem iného z hlboko zakorenených postojov, stereotypov a pracovných metód, EHSV nabáda Komisiu, aby svoje úsilie sústredila na vzdelávacie alebo školiace činnosti a iniciatívy zamerané na obnovenie dôvery, vychádzajúc pritom z doterajších pozitívnych skúseností, ako je Fórum pre pobrežné stráže Atlantického oceánu alebo Medzinárodné združenie pre námornú signalizáciu.

1.6. Vyzýva tiež Komisiu, aby jasne vymedzila súbor krátkodobých a dlhodobých opatrení, ktorými plánuje riešiť právne a technické prekážky, ktoré komplikujú zavedenie účinného spoločného prostredia na výmenu informácií pre námornú oblasť.

1.7. EHSV upozorňuje na to, že v dôsledku veľmi rýchleho vývoja informačných a telekomunikačných prostriedkov bude každé nové prostredie na výmenu citlivých informácií, ako je napr. CISE, nevyhnutne vystavené kybernetickým útokom⁽⁷⁾, ale tiež teroristickým útokom s možnými nepredvídateľnými následkami na bezpečnosť dopravy, obchodu, prístavov, lodí, posádok a nákladov. Žiada preto Komisiu, aby okamžite preskúmala otázku kybernetickej bezpečnosti v námornej doprave a navrhla konkrétne opatrenia na ochranu CISE. V správe riaditeľstva pre audit Kongresu USA za rok 2014 o „ochrane kritickej námornej infraštruktúry“ sa potvrdzuje, že je naliehavo potrebné riešiť situáciu v tejto oblasti (pozri <http://gao.gov/products/GAO-14-459>).

1.8. EHSV zdôrazňuje, že lepšia znalosť situácie a posilnená spolupráca medzi orgánmi námorného dozoru, ktoré CISE priniesie, prispievajú k ochrane ekologickej integrity v námornej oblasti EÚ prostredníctvom lepšej ochrany biodiverzity a morských zdrojov pred jadrovými haváriami, nelegálnym vypúšťaním toxických látok, vážnymi nehodami spojenými so znečisťujúcimi látkami a zmenou klímy. Okrem toho zlepšenie bezpečnosti podmorských káblov a potrubí posilní energetickú účinnosť.

2. Úvod

2.1. Včasný prístup k presným informáciám a možnosť vytvoriť si ucelený a spoľahlivý obraz o situácii na mori má rozhodujúci význam pri riešení rizík a hrozieb. Vďaka integrácii údajov pochádzajúcich z rôznych zdrojov a koordinácii príslušných orgánov je možné lepšie pochopiť, čo sa práve deje na mori, a vytvoriť pridanú hodnotu účinným využívaním obmedzených zdrojov.

2.2. V tejto súvislosti predstavuje optimálna výmena informácií medzi orgánmi námorného dozoru jeden zo strategických cieľov integrovanej námornej politiky. Zavedenie spoločného prostredia na výmenu informácií pre námornú oblasť EÚ bolo predmetom dvoch oznámení, ktoré Komisia uverejnila v roku 2009 a 2010⁽⁸⁾.

2.3. V roku 2012 sa posilnenie námornej bezpečnosti prostredníctvom integrovaného námorného dozoru stalo základným prvkom programu pre modrý rast, ktorého cieľom je vytvárať rast a pracovné miesta v námornom hospodárstve⁽⁹⁾.

2.4. Nedávne spoločné oznámenie (2014) o stratégii EÚ v oblasti námornej bezpečnosti⁽¹⁰⁾ obsahuje tvrdenia, ktoré potvrdzujú dôležitosť námorného dozoru a výmeny informácií o námorných záležitostiach ako základný prvok námornej bezpečnosti.

3. Hlavné body oznámenia Komisie

3.1. V oznámení sa opisuje pokrok, ktorý sa dosiahol na európskej a národnej úrovni od začiatku vykonávania plánu na vytvorenie spoločného prostredia na výmenu informácií, ktorý predstavuje stálu spoluprácu na dobrovoľnej báze s cieľom zlepšiť informovanosť, účinnosť, kvalitu, schopnosť reakcie a koordináciu v súvislosti s činnosťami v európskej námornej oblasti, ako i podporovať inovácie.

3.2. Okrem jednoduchšej výmeny informácií je cieľom EÚ zabezpečiť prostredníctvom CISE viacúčelové a účinné používanie informácií rôznymi skupinami používateľov bez ich duplicitného používania, a to na základe decentralizovanej siete námorného dozoru, ktorá dodržiava predpisy v oblasti ochrany údajov a medzinárodné pravidlá. CISE nenahrádza súčasné systémy a platformy na výmenu informácií a nemá vplyv na štruktúry alebo právne predpisy v tejto oblasti, ktoré existujú v členských štátoch.

⁽⁷⁾ Pozri stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy na tému „Kybernetické útoky v EÚ“ (Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 31).

⁽⁸⁾ COM(2009) 538 final a COM(2010) 584 final.

⁽⁹⁾ COM(2012) 494 final.

⁽¹⁰⁾ JOIN(2014) final, s. 8 – 10.

3.3. V pláne pre vytvorenie CISE⁽¹¹⁾ je stanovených šesť štádií jeho rozvoja: určenie skupín používateľov, mapovanie súborov údajov a analýza nedostatkov v rámci výmeny dát, vymedzenie spoločných stupňov klasifikácie dát, vypracovanie podporného rámca, stanovenie prístupových práv a vytvorenie jednotného právneho rámca.

3.4. CISE sa vzťahuje na tieto oblasti činnosti: 1. námorná bezpečnosť (vrátane pátraciej a záchranárskej činnosti), námorná bezpečnosť a ochrana a predchádzanie znečisťovaniu plavidlami, 2. kontrola rybníctva, 3. pripravenosť a reakcia v prípade havarijného znečistenia morí a ochrana morského prostredia, 4. clo, 5. kontrola hraníc, 6. všeobecné presadzovanie právnych predpisov a 7. ochrana.

3.5. Potenciálne úspory z hľadiska administratívnych a prevádzkových nákladov by mohli európskemu hospodárstvu priniesť každoročne približne 400 miliónov EUR a priame úspory pre verejné orgány sa odhadujú na asi 40 miliónov EUR ročne. Investičné náklady v tejto oblasti v prvom desaťročí sa odhadujú na približne 10 miliónov EUR ročne.

4. Všeobecné pripomienky

4.1. EHSV zdôrazňuje kvantitatívny význam európskeho námorníctva a jeho vplyv na zamestnanosť a hospodárstvo, a preto vo svojich predchádzajúcich stanoviskách predložil relevantné pripomienky a odporúčania k množstvu problematických otázok súvisiacich s európskou námornou politikou⁽¹²⁾ a podrobne sa vyjadril k všeobecným otázkam námornej bezpečnosti, ako aj k špecifickým aspektom integrovaného námorného dozoru, pričom uviedol, že na zabezpečenie takéhoto dozoru je nevyhnutný integrovaný systém⁽¹³⁾.

4.2. EHSV podporuje medzisektorový prístup pri riadení morí a zdôraznil, že skutočne integrovaný námorný trh si vyžaduje užšiu spoluprácu medzi dozornými orgánmi, pobrežnými strážami a vojnovým loďstvom členských štátov, ktorá predpokladá vytvorenie systému na výmenu informácií a integrovaného systému námorného dozoru⁽¹⁴⁾.

4.3. EHSV sa tiež vyslovil za spoločný mechanizmus dozoru EÚ, ktorý sa bude opierať o harmonizovaný právny rámec a umožní výmenu citlivých a necitlivých informácií medzi orgánmi členských štátov EÚ, agentúrami a používateľmi⁽¹⁵⁾.

4.4. EHSV považuje za dôležité predovšetkým to, aby sa objasnili a posilnili štruktúry riadenia a zdroje, pokiaľ chceme zabezpečiť fungovanie navrhovanej iniciatívy, ktorá je výnimočne komplexná a ambiciózna a na ktorej sa zúčastňuje viac ako 400 orgánov pracujúcich s obrovským množstvom informácií súvisiacich s námorným dozorom. K týmto orgánom patria verejné orgány členských štátov EÚ a EHP a tiež rôzne agentúry EÚ, ako je napr. Európska agentúra pre kontrolu rybníctva (EFCA), Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (Frontex), Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA) a Európska obranná agentúra (EDA).

4.5. EHSV poukazuje na to, že vzhľadom na dobrovoľný charakter tejto iniciatívy a zásadu subsidiarity zohrávajú kľúčovú úlohu členské štáty, v dôsledku čoho vznikajú ich príslušným orgánom v čase krízy a úsporných rozpočtových opatrení dodatočné náklady a obrovské výdavky na modernizáciu a zabezpečenie kompatibility informačných a telekomunikačných systémov, ktoré sú z veľkej časti (približne štvrtina z nich) postavené na monolitickéj a zastaranej štruktúre. V tejto súvislosti treba poukázať na pracovný dokument služieb Komisie SWD(2014) 224 final „Analýza vplyvu“ a dokument Inštitútu Gartner z roku 2013 s názvom „Udržateľnosť a účinnosť scenárov spoločného prostredia na výmenu informácií (CISE), (GR pre životné prostredie a námorné záležitosti, Európska komisia, 2013).

⁽¹¹⁾ COM(2010) 584 final.

⁽¹²⁾ Pozri najmä: Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 31 – 36; Ú. v. EÚ C 128, 18.5.2010, s. 131 – 135; Ú. v. EÚ C 107, 6.4.2011, s. 64 – 67; Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 87 – 92; Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 103 – 109.

⁽¹³⁾ Pozri najmä: Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 173 – 177; Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 32 – 46; Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 15 – 19; Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2007, s. 57 – 62; Ú. v. EÚ C 32, 5.2.2004, s. 21 – 27; Ú. v. EÚ C 61, 14.3.2003, s. 174 – 183; a Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2014, s. 61.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 107, 6.4.2011, s. 64 – 67.

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 173 – 177.

4.6. S prihliadnutím na štúdiu o posúdení rizík v námornej oblasti EÚ na nasledujúcich 15 rokov sa EHSV domnieva, že pri hierarchizácii informácií, ktoré sa budú vymieňať, treba považovať za prioritné účinné zisťovanie nebezpečenstva, hrozieb a slabých miest v každom individuálnom sektore, a to v námorných zónach, ale aj zo všeobecného hľadiska. V tejto súvislosti treba poukázať na posúdenie vplyvu o spoločnom prostredí na výmenu informácií (CISE) pre námornú oblasť EÚ od Wise Pens International (GR pre životné prostredie a námorné záležitosti, Európska komisia, 2013).

4.7. Otázka dôveryhodnosti a ochrany citlivých osobných alebo obchodných údajov má v každom prípade zásadný význam. EHSV sa domnieva, že sa jej musí venovať väčšia pozornosť a že musí byť presnejšie vymedzená v skoršom štádiu, pričom odkazuje na svoje predchádzajúce pripomienky a odporúčania k tejto téme.

4.8. EHSV vyjadruje spokojnosť s pokrokom, ktorý sa dosiahol v realizácii plánu pre CISE prostredníctvom programov BlueMassMed, Marsuno a CoopP, ktoré potvrdili operatívnu potrebu medzisektorovej výmeny informácií a prispeli k objasneniu tejto otázky, a vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie v tejto oblasti.

4.9. EHSV taktiež považuje za sľubné, že už bol dosiahnutý pokrok pri zavádzaní rôznych mechanizmov⁽¹⁶⁾, ktoré slúžia na uskutočňovanie cieľov v rôznych oblastiach činnosti a v niektorých prípadoch pokrývajú viac ako len jednu oblasť.

4.10. EHSV zdôrazňuje, že Európska únia sa vyznačuje jedinečnou geografiou morí a oceánov, ktorú tvorí šesť morských oblastí, najodľahlejšie regióny a ostrovné oblasti s vlastnými danosťami. Poukazuje na to, že vzhľadom na zvýšené hrozby a nebezpečenstvá, ktoré nadobúdajú celosvetový rozmer, je pre zlepšenie poznatkov a účinnosti CISE nevyhnutné zintenzívniť tiež medzinárodnú, regionálnu a cezhraničnú spoluprácu, pričom treba venovať náležitú pozornosť výmene vybraných informácií s tretími krajinami a posúdeniu otázok bezpečnosti a reciprocity týchto údajov.

4.11. EHSV sa domnieva, že jednotný prístup k námornému dozoru v rámci EÚ a na medzinárodnej úrovni bude musieť prihliadať na otázky spojené s plánovaním a vykonávaním misií a operácií v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky.

4.12. EHSV teší výrazné zlepšenie výmeny informácií medzi civilnými a vojenskými orgánmi, ktoré patria medzi hlavných držiteľov údajov týkajúcich sa námorného dozoru, a vyzýva, aby sa zväžilo cieleňé využívanie zdrojov NATO. Okrem toho pripomína vzorové riešenia civilno-vojenskej spolupráce na vnútroštátnej a európskej úrovni, ktoré boli vypracované v rámci európskeho systému hraničného dozoru (Eurosur).

4.13. EHSV vyzýva Komisiu, aby sa snažila lepšie využívať zdroje a údaje z vesmíru na rozvoj CISE, keďže námorný dozor je jednou z oblastí využívania satelitných systémov EÚ. Ako príklad môžeme uviesť, že služby námorného dozoru v rámci programu Copernicus (predtým program GMES „Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť“) podporujú činnosti zamerané na boj proti pirátstvu, obchodovaniu s drogami, nelegálnemu rybolovu alebo vypúšťaniu toxického odpadu v spolupráci so službami, ako sú Frontex, EMSA alebo satelitné stredisko dozoru nad pozemnými hranicami EÚ, a prispievajú k bezpečnostným aplikáciám, pokiaľ ide o dozor nad vonkajšími námornými hranicami EÚ.

4.14. EHSV žiada Komisiu, aby okamžite preskúmala otázku kybernetickej bezpečnosti v námornej doprave a stanovila konkrétne opatrenia na ochranu CISE, pričom by zohľadnila, že je nevyhnutné zabezpečiť obzvlášť účinnú horizontálnu koordináciu príslušných orgánov.

5. Špecifické problémy

5.1. EHSV vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie v oblasti výskumu, vývoja a inovácií s cieľom vyriešiť zložité technické aspekty, ako sú interoperabilita a štruktúra aplikácií, systémov a služieb, pokiaľ ide napríklad o rozdiely v kvalite údajov medzi jednotlivými programami a mechanizmami, ktoré majú zásadný vplyv na riadne uplatňovanie CISE a jeho spoľahlivosť⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 5.

⁽¹⁷⁾ COM(2014) 451 final.

5.2. EHSV sa domnieva, že vytvorenie spoločného prostredia na výmenu informácií pre námornú oblasť prinesie EÚ príležitosti v oblasti zamestnanosti a inovačnej podnikateľskej činnosti, najmä pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie (IKT). Nabáda preto Komisiu, aby tento dôležitý aspekt návrhu zdôraznila.

5.3. EHSV vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o prekonanie kultúrnych prekážok, ktoré bránia výmene a šíreniu informácií, a domnieva sa, že na vytvorenie dôvery a podporu mentality dbajúcej na výmenu informácií v záujme informovanosti (*care to share to be aware*) v rámci jednotlivých sektorov a medzi nimi nestačí vydať nezáväznú príručku s odporúčaniami najlepších postupov týkajúcimi sa uplatňovania CISE.

5.4. Existujúce medzisektorové rozdiely v integrácii námorného dozoru vedú k výraznému nesúladu v úsilí vynakladanom na ich prepojenie s CISE. Napríklad niektoré krajiny pristúpili k zjednodušeniu informačných systémov určených na tento dozor, zatiaľ čo iné tak neurobili. Niektoré podnikli energické opatrenia na zabezpečenie elektronickej spolupráce medzi sektormi na ich území, zatiaľ čo iné majú sektorové informačné mechanizmy, ktoré sú aj naďalej uzavreté.

5.5. EHSV víta iniciatívy Komisie, ktorých cieľom je vypracovať normy na vytvorenie spoločného modelu údajov, konkrétne zoznam pojmov, významov, určovanie názvov, formáty údajov a vzťahy medzi údajmi, ktorý bude slúžiť ako nástroj na prenos údajov medzi informačnými systémami námorného dozoru, najmä medzi civilnými a vojenskými systémami.

5.6. EHSV teší pokrok dosiahnutý vo vytváraní vnútroštátnych kontaktných miest, ktoré predstavujú centrálné vnútroštátne platformy na výmenu informácií na účely podávania správ a výmenu údajov súvisiacich s loďami a sú prepojené s jednotným systémom Únie na výmenu informácií v námornej oblasti, ako aj s inými systémami. Osvedčené postupy v tejto oblasti, ktoré zdôraznila Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov (EHK OSN) a jej odporúčanie č. 33, ktoré sa týka uľahčenia obchodu a dopravy, sú tiež užitočným východiskovým bodom pre CISE.

5.7. EHSV sa domnieva, že sa treba zaoberať vážnym problémom, akým je závislosť informačných platforiem od ich príslušných poskytovateľov, čo komplikuje ich interoperabilitu do takej miery, že približne 85 % informačných systémov námorného dozoru využívaných v členských štátoch je založených na osobitnej infraštruktúre a nebolo štandardizovaných, takže zostávajú závislé od tých istých poskytovateľov v prípade ich prípadnej aktualizácie alebo úpravy.

V Bruseli 10. decembra 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE
